

Reşat Çiyiltepe (1879-1922)

Reşat Çiyiltepe (Çiğiltepe) 1879 yılında İstanbul'da doğmuştur. Mutasarrıf Ziya Paşa'nın oğludur. Annesi Şevkiye Hanım, ağabeyi Kurmay Albay Fuat (Çiğiltepe) Beydir. 28 Nisan 1893'te Harp Okuluna girmiştir. 28 Ocak 1896'da teğmen rütbesiyle mezun olmuştur.

Mezuniyeti sonrası 3. Ordu emrine görevlendirilmiştir. 17. Fırka, 65. Alay, 2. Tabur, 2. Bölük Komutanlığında teğmen (mülâzım-ı sâni) rütbesiyle takım komutanı olarak başladığı askerlik görevinde üsteğmen (mülâzım-ı evvel) oluncaya kadar Bulgar hududunda eşkiya takibi görevlerinde bulunmuştur. 8 Mayıs 1899 tarihinde üsteğmenliğe terfi ederek 3. Ordu, 68. Alay 4. Tabur, 2. Bölük'e tayin edilmiştir. 13 Eylül 1901'de Erzincan'daki 4. Ordu, 7. Nişancı Tabur'unda üç ay geçici olarak görevlendirilmiş, daha sonra Eleşkirt'te bulunan 28. Alay, 1. Tabur, 2. Bölük'te de geçici görevlendirme ile vazife yapmıştır. 4 Ağustos 1903'te Samsun'daki 4. Ordu, 55. Alay, 2. Redif Tabur'una görevlendirilmiş, 18 Nisan 1904 tarihinde önceki hizmetlerindeki başarılarından dolayı dördüncü rütbeden Mecidi Nişanı ile ödüllendirilmiştir.

Reşat Çiyiltepe

1 Ağustos 1904'te yüzbaşılığa terfi ederek, 14 Ağustos 1904 tarihinde 76. Alay, 1. Tabur, 1. Bölük Komutanı olarak atanmıştır. 19 Aralık 1904 tarihinde Erzurum'daki 4. Ordu, 26. Nizamiye Alayı, 2. Tabur, 4. Bölük Komutanlığı'na atanmıştır. 1906 yılında Tercan'da iken müfrezesindeki bir erin eşkiya tarafından öldürülmesi nedeniyle hapis ve silahların tazmin edilmesi cezasını almıştır. 10 Eylül 1907'de 53. Redif Alayı, 1. Tabur, 4. Bölük Komutanlığı, 31 Ocak 1909 tarihinde de 2. Ordu, 12. Alay, 4. Tabur, 4. Bölük Komutanlığı görevlerine atanmıştır.

1910 yılında Arnavutluk'ta çıkan isyanın bastırılmasında vazifelendirilmiş, daha sonra Draç (Arnavutluk) Divan-ı Harb-i Örfî Teşkilatında bir ay aza olarak görev yapmıştır. 26 Mart 1912 tarihinde kıdemli yüzbaşı olmuştur. 1912 Temmuz ayında yeniden Arnavutluk Harekâtına gönderilmiştir. Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine Garp Ordusu'nda çalışmaya devam etmiştir. Sırplar ve Yanyalılarla yaptığı savaşlarda Yanya Kalesi'nde iki kez yaralanmıştır. Yanya savaşındaki başarılarından dolayı 16 Şubat 1913'te binbaşılığa terfi etmiştir. 9 Temmuz 1913'te İstanbul'a dönerek, İşkodra Fırkası, 7. Alay, 3. Tabur Kumandanı Muavinliğine tayin edilmiştir. Edirne üzerine yapılan harekât sonrasında 6 Nisan 1914'te adı geçen 3. Tabur Kumandanlığına atanmıştır.

Seferberlik ve savaşın ilanından sonra 1915 yılında fırkasıyla Çanakkale'ye gönderilmiştir. 28. Alay ile beraber Alman Binbaşı Hunker'in emrinde Şehitler Sırtı, Seddülbahir ve Anafartalar muharebelerine katıldığı için Çanakkale'den iki sene kıdem zammı ile birlikte Harp Madalyası ve Alman Madalyası ödülleri almıştır.

16 Mart 1916'da Kafkas Cephesi'nde 2. Ordu, 8. Tümen, 17. Alay Komutanlığı'na tayin edilmiştir. 4 Nisan 1916 tarihinde 17. Piyade Alay Komutanlığı'nı devralmıştır. Bu bölgedeki muharebeleri sırasında 5 Mart 1917'de 8. Tümen Komutan Vekili sıfatını da alarak Ruslara karşı yapılan muharebelere de katılmıştır.

21 Ocak 1918'de İstanbul Üsküdar Mıntıkası İnzibat Kumandanlığına tayin edilmiştir. Bu sırada 13 Haziran 1918'de çıkan Fatih Büyük Yangınının söndürülmesinde görevlendirilmiş, buradaki başarılı müdahalesi için "Tahlisiye

(Cankurtaran) Madalyası" ile ödüllendirilmiştir.

1918 yılı Temmuz ayında I. Dünya Savaşı sırasında Sina ve Filistin Cephesi'nde savaşan Yıldırım Ordular Grubu emrine Fırka Kumandanı olarak görevlendirilmiş, Ağustos ayında da 7. Ordu, 20. Kolordu, 53. Fırka Kumandanı olarak tayin edilmiştir. Buradaki muharebeler sırasında birliklere verilen üç günlük tayinat, hayvan yemi ve erzakın bitmesi ile birliğini Beysan Şehri'nin beş kilometre doğusuna çektiği sırada Şeria Nehri civarında birliği ile birlikte 23 Eylül 1918 tarihinde İngilizler tarafından esir alınmıştır.

23 Kasım 1919'da esaretten kurtularak İstanbul'a dönmüştür. 14 Aralık 1919'da İstanbul İkinci Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi Üyeliğine atandığı halde bu görevi kabul etmeyerek, Anadolu'ya geçip Millî Mücadele'ye katılmak istemiştir. 6 Ocak 1920'de 7. Ordu, 20. Kolordu emrine verilmiştir. Burada kısa bir süre "Eskişehir Mıntıka Kumandanlığı" vazifesinde bulunmuştur. Bu sırada Yarbay rütbesi ile I. ve II. İnönü Muharebelerine katılmıştır. Bunun akabinde 1 Nisan 1920'de Albay Refet Bey'in emrine girmek için Afyonkarahisar'a gitmiştir. Ancak burada uyum sağlayamadığı gerekçesiyle Refet Bey'in tensibiyle Temmuz 1920'de Erzurum'daki 15. Kolordu emrine girmiştir. 20 Eylül 1920'de Doğu Beyazıt'ta 11. Kafkas Fırka Komutanı, 29 Aralık 1920'de Iğdır'da 1. Fırka Komutanı vekilliklerini yürütmüş, Mart-Nisan 1921'de Ahıska'da Ahılkelek'in geri alınması harekâtına katılmış ve 30 Ocak 1922'de 11. Kafkas Fırka Komutanlığı'na atanmıştır.

Doğu Cephesinde Mürettep Tümen ve daha sonra 11. Kafkas Tümen Komutanı iken 11. Kafkas Tümeni 1922 yılı ilkbaharında Batı Cephesine nakledilmiş ve adı 21. Tümen olarak değiştirilmiştir. 1 Mart 1922'de Reşat Bey miralay (albay) rütbesine terfi etmiştir. 4 Mayıs 1922'de Koçhisar'daki 21. Fırka Kumandanı görevini sürdürmekteyken bu tümen lağvedilmiştir. 57. Piyade Tümen Kumandanı da görevden alındığı için Miralay Reşat Bey Mustafa Kemal Paşa'nın emri gereği 16 Nisan 1922 tarihli yazı ile 57. Tümen Komutanlığı'na tayin edilmiştir.

Büyük Taarruzda harekâtın kaderini belirleyecek yerlerden biri olan Çiğiltepe'yi kuşatma vazifesi 57. Tümen Komutanı Miralay Reşat Bey'e Büyük Taarruzun ikinci gününde bizzat Başkomutan Mustafa Kemal Paşa tarafından verilmiştir. Çiğiltepe (Çiğiltepe) Afyonkarahisar'ın güneybatısında, Sinanpaşa (Sincanlı) ilçesi'nin güneydoğusunda bulunan 1591 rakımlı, Sinanpaşa ilçesi'ne 18 km uzaklıkta bir tepe olmasına rağmen Sinanpaşa Ovası'ndan Dumlupınar'a kadar Yunan ordusunun en güçlü direniş yeri idi.

Mustafa Kemal Paşa Büyük Taarruzun ikinci gününde, muharebenin kaderini etkileyecek en kritik mevkiilerden olan ve Sinanpaşa Ovası'ndan Dumlupınar'a kadar tüm yolların önündeki en stratejik engel olan Çiğiltepe'nin düşmandan temizlenmeden muharebede üstünlük sağlamanın zor olduğunu tespit etmiştir.

Çiğiltepe'nin önemini çok iyi bilen Yunan Başkomutanı General Nikolaos Trikupis bu tepeyi elinde tutmak için direnişine devam ediyordu. Bu tepenin stratejik önemini bilen bir başka komutan ise 57. Tümen'in bağlı olduğu 1. Ordunun Komutanı Sakallı Nurettin Paşadır. Bir an önce Çiğiltepe'yi alıp, Yunan ordusunun en güçlü direniş noktasını kırarak, bölgeyi Yunan askerinden temizleme düşüncesindeydi. Tepenin bir an önce alınması geciktiğini düşündüğü için de çok hırslanmıştır.

Cihangir Akşit'in Tarihi Romanı "Çiğiltepe" nin 23-26. sayfalarında naklettiğine göre: 1. Ordu Kumandanı Sakallı Nurettin Paşa'nın 57. Tümen Komutanı Miralay Reşat Bey'i 26 Ağustos 1922 saat 23:45'te telefonla arayıp yüksek sesle "Tepe niçin işgal edilemedi?" diye sorup, ne zaman alınacağına dair teminat istemesi üzerine, Miralay Reşat Beyin "Yarın saat 12:00'ye kadar alınacak kumandanım" dediği ifade edilmektedir. Bunun üzerine Sakallı Nurettin

Paşa'nın "Tepeyi 12:00'ye kadar alamazsanız ben sizin yerinizde olsam yaşamam" dediği zikredilmekte ve buna cevaben Miralay Reşat Bey'in "Sizin benim yerimde olmanıza gerek yok. Ben zaten yaşamam" dediği anlatılmaktadır.

Miralay Reşat Bey kendisine bağlı birlik komutanlarıyla gecenin yarısında toplantı yaparak ertesi gün (27 Ağustos 1922) yapacakları muharebede uygulamaları gereken taktikleri değerlendirmişlerdir. Kendisine bağlı komutanların çoğu; "orman içerisinden Yunan kuvvetlerinin arkasından çevirmeyi" teklif etmişlerdi. Ancak bu teklif uygulanırsa askerin ormanda yolunu kaybetme riski vardı. Çoğunluğun görüşüne uyulup, bu risk göze alınarak orman içerisinden çevirme taktiğinin uygulanması kararlaştırılmıştır.

Korkulan olmuş ve birliklerin bazıları yolunu kaybettiği için asker yorgun düşmüştür. Erken gelebilen birlikler Yunan ordusuna zayıt verdirip, bir miktar mevzileri olsa da diğer birlikler gecikince aldıkları yerleri de bırakıp geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Miralay Reşat Bey bütün olanları tekrar değerlendirip, en şiddetli yapacakları saldırı için tek ihtimalin düşmanın Çiğiltepe üzerindeki karargâhına doğrudan saldırmak olduğu kararına varmıştır.

Gece boyunca Yunanlar Türk mevzilerine, Türk askeri de Yunan mevzilerine sızma girişimlerini sabaha kadar sürdürmüştür. Sabah olunca çatışma başlamış, çok şiddetli saldırılar planlandığı hâlde Yunan ordusuna fazla zayıt verdirilemiyor ve Çiğiltepe bir türlü alınamıyordu. Saat 11:00'e yaklaşmış, çetin savaş devam ediyordu. Hem Yunan ordusu hem de Miralay Reşat Bey'in birliklerinde zayıt artmaya, çok sayıda şehit verilmeye başlandı.

Saat 11:20'de Mustafa Kemal Paşa Miralay Reşat Bey'e telefonda "Reşat Bey merhaba, iyi olduğunuzu umuyorum. Niçin hedefinize ulaşamadınız?" diye sorduğunda, Miralay Reşat Bey'in "Yarım saat sonra bu hedeflere ulaşacağız kumandanım" diye söz verdiği ifade edilmektedir.

Miralay Reşat Bey yarım saat içerisinde tepeyi alamayınca -sözünü yerine getiremediği düşüncesiyle- intihar etmiştir. Birkaç saat sonra Türk ordusu Çiğiltepe'yi alarak, düşmandan temizlemiştir.

Albay Çiğiltepe'nin cenazesi bir gün sonra Sandıklı Hastanesine getirilerek Sandıklı'daki Anıtlı kabristana defnedilmiştir. 1988 yılına kadar naaşı burada medfûn iken, bu tarihte Ankara Devlet Mezarlığı'na nakledilmiştir. Sandıklı halkı Albay Reşat'ın naaşının nakline razı olmamalarına rağmen Devletin emrine tabi olmuştur. Ancak bu mezar boş olduğu hâlde Albay Reşat'ın hatırası ve ruhuna saygı gereği hâlen muhafaza edilmektedir.

Reşat Çiğiltepe 27 yıllık askerlik vazifesi boyunca 4. Rütbeden Mecidi Nişanı, Harp Madalyası, Muharebe Gümüş Liyakat Madalyası, Avusturya-Macaristan Üçüncü Sınıf Liyakat-ı Askeriye Madalyası, Alman İkinci Sınıf Demir Salib Nişanı, Tahlisiye Madalyası, İstiklal Madalyası ödülleri almıştır.

Albay Reşat Çiğiltepe İstiklal Harbi Komutanı ve Atatürk'ün silah arkadaşlarından birisidir. Türkiye Cumhuriyeti Devlet idaresi tarafından Atatürk'ün silah arkadaşlarına bir vefa borcu olarak -2549 sayılı Devlet Mezarlığı Kanunu geçici I. maddesinde bahsi geçen ve

Çiğiltepe Şehitliği, Afyonkarahisar'ın Sinanpaşa ilçesinin güney doğusundadır. Şehitlik Albay Reşat Çiğiltepe'nin anısına yapılmıştır.

Anayasa'nın 134. maddesine göre yasalaştırılan- 2876 sayılı Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun Ek-I sayılı (50 kişilik) listesinde rùtbe ve isimleri ifade edilen İstiklal Harbi Komutanları, Atatürk Araştırma Merkezinin şeref Üyeleri kabul edilmişlerdir. Albay Reşat Çiyiltepe de bu listenin 42. sırasında yer almakta olup, 2876 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte (18138 sayılı Resmî Gazetede yayımlandığı 17.08.1983 tarihinde) Atatürk Araştırma Merkezi şeref Üyesi sıfatını da almıştır.

İbrahim BAş

KAYNAKÇA

AKşIT, Cihangir, **Çiğiltepe: Miralay Reşat Bey (1879-1922) ve Vatan Savunmasında 27 Yıl**, Doğan Kitap, İstanbul 2009, s. 11-19.

AKşIT, Cihangir, **Çiğiltepe: Miralay Reşat Çiğiltepe'nin Kısa Özgeçmişi**, Doğan Kitap, İstanbul 2009, s. 681-684.

<http://www.sinanpasa.gov.tr/albay-resat-cigiltepe-sehitligi>, Erişim tarih: 23.03.2021.

<https://medium.com/@anilyazar/vazife-namusu-i%C3%A7in-hayat%C4%B1ndan-vazge%C3%A7en-bir-asker-albay-re%C5%9Fat-bey-f34c854ab51c>, Erişim tarih: 23.03.2021.

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Re%C5%9Fat_\(%C3%87i%C4%9Filtepe\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Re%C5%9Fat_(%C3%87i%C4%9Filtepe)), Erişim tarih: 23.03.2021.

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/afyonkarahisar/gezilecekyer/albay-resat-cigiltepe-sehitligi>, Erişim tarih: 23.03.2021.

ÖZAKMAN, Turgut, **řu Çılgın Türkler**, Bilgi Yayınevi, Ankara 2020.

SÜSLÜ, Azmi - BALCIOĐLU, Mustafa, **Atatürk'ün Silah Arkadaşları ve Atatürk Araştırma Merkezi şeref Üyeleri**, Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara 1999, s. 43-44.

T.C. Genelkurmay Başkanlığı, **Türk İstiklâl Harbi'ne Katılan Tümen ve Daha Üst Kademelerdeki Komutanların Biyografileri**, (İkinci Baskı) Genelkurmay Basımevi, Ankara 1989, s. 63-65.

02/06/2023 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/resat-ciyiltepe-1879-1922/?pdf=3407> adresinden erişilmiştir